

Bönsöndagen 2021 - Ingemar Andersson (LFS)

Salme 102:2-15, GT: 1. Mos 18:16-33, Ep: Ef. 3:13-21, Ev: Joh. 16:23-33.

Bönen. Herrens löfte om bönhörelse

I dag är det 5:e sönd. e. Påsk. Det är den dagen vi firar Bönsöndagen. De två föregående söndagarna har vi i predikan fått stanna inför texter ur Jesu avskedstal till sina lärjungar, som han höll på skärtorsdagskvällen före sitt försoningslidande. Också i dag är texten hämtad från Jesu avskedstal. I de föregående söndagarnas texter talade Jesus om sin bortgång, att det skulle komma bedrövelsens dagar för lärjungarna, men att det rörde sig om en kort tid innan bedrövelsen skulle vändas i glädje, i en glädje som ingen kunde ta ifrån dem – en evig glädje. Och lärjungarna blir sittande tysta, bedrövade, frågande. De kan inte förstå hans tal. Men Jesus förklarar för dem att det som nu skall ske är nödvändigt, också i det avseendet, att Hjälparen, den helige Ande, nu skall ges dem, som skall leda dem in i sanningen, så att de bättre skall förstå det i Jesu undervisning som nu är så dunkelt för dem. Och så fortsätter han att tala till dem, och här börjar dagens text. Nu ger han dem de största löften – om bön och bönhörelse, om en glädje där ingenting skall fattas, om svar på frågorna, om ljus över det som nu förmörkar deras sinnen – och om fri tillgång till och omedelbar förbindelse med Fadern. Vi firar Bönsöndag.

En viktig gudstjänst

Vårt evangelium innehåller såväl förmaningar som uppmuntran till bön. Bönen är, näst predikoämbetet, de kristnas förnämsta gudstjänst, säger Luther. Vi har ju hela Psaltaren fylld av exempel på just sådan gudstjänst – bön, åkallan, nödrop, lovsång, jubel och tacksägelse. Och i Guds ord möter vi många uppmaningar till bön. Den himmelske Fadern vill höra av sina barn.

Jesus säger till sina lärjungar i versen före vår text: *”Nu är ni också bedrövade, men jag skall se er igen, och då skall era hjärtan glädja sig, och ingen skall ta er glädje ifrån er.”*

Efter den trösten följer uppmaningen att be, för det är ju särskilt i sorg och bedrövelse, under nöd och betryck, som bönevägen blir brukad. Jesus uppmanar dem att flitigt och frimodigt be:

”Den dagen kommer ni inte att fråga mig om något. Amen, amen säger jag er: Vad ni ber Fadern om i mitt namn, det skall han ge er. Hittills har ni inte bätt om något i mitt namn. Bed och ni skall få, för att er glädje skall vara fullkomlig.” Och han lovar, att det som nu syns dem så svårt att förstå, skall klarna för dem: *”Detta har jag talat till er i liknelser. Men det kommer en tid, då jag inte längre skall tala till er i liknelser, utan öppet förkunna för er om Fadern.”* De skall också vara vissa om att den himmelske Fader skall höra deras böner. Han säger: *”Den dagen skall ni be i mitt namn, och jag säger inte att jag skall be till Fadern för er, ty Fadern själv älskar er, eftersom ni har älskat mig och tror att jag har utgått från Gud.”* Betyder detta att Jesus inte ber för oss? Jo, Jesus ber för de sina. Av Skriften vet vi att han efter sin himmelfärd sitter på Faderns högra sida i höjden och att han där manar gott för oss och än mer: Han framställer sig i Guds åsyn, oss till godo. Men när han säger att han inte skall be till Fadern för lärjungarna, för oss, så syftar detta på vad han genom sitt lidande och sin död skulle åstadkomma. Han skulle inte be för lärjungarna och på så vis blidka Fadern utan genom sitt tunga arbete skulle han själv se till att Guds nåd och kärlek kunde vila över dem. Genom sitt verk har han öppnat vägen till Fadern. Förlåten har rämnat. Hebreerbrevets författare säger att Jesus har invigt en ny och levande väg genom förlåten, det är genom sitt kött, en väg in i själva himmelen, en väg till vår himmelske Faders hjärta. (Hebr. kap. 9-10). Han kom ju, när tiden var fullbordad, sänd av Gud, född av kvinna, ställd under lagen, för att friköpa dem som stod under lagen, så att vi skulle få söners rätt (Gal.4:4-5). Detta hans verk är fullbordat. Han har förvärvat oss rätten att kallas Guds barn. Inför detta under utbrister Johannes: *”Se, vilken kärlek Fadern har skänkt oss: att vi får kallas Guds barn, och det är vi också. Världen känner oss inte, därför att den inte har lärt känna honom. Mina älskade, vi är nu Guds barn, och vad vi skall bli är ännu inte uppenbarat. Men vi vet att när han uppenbaras, kommer vi att bli lika honom, ty då får vi se honom sådan han är.”* (1 Joh. 3:1-2). Men denna verklighet har vi svårt att fatta. Vårt förnuft, våra tankar och idéer om hur man skall nalkas Gud, bygger alltid på någon sorts förtjänsttänkande. Och det kommer tydligt i dagen när det gäller bönen. Jesus talar om bedjare, som står i synagogorna och gathörnen och ber för att bli sedda av människorna. Han talar om bedjare som tror sig bli bönhörda bara de kan komma med tillräckligt långa böner. Och han förmanar oss att inte bli lika sådana och att inte tänka så när det gäller bönen. Så ber skrymtarna och hedningarna. (Matt. 5ff.). Hedningen försöker beveka sina gudar med ändlösa böneramsor, med

bönevimplar och bönekvarnar, som oupphörligt skall sända budskap till gudarna, så att dessa måtte bli vänligt stämda och skydda den bedjande från det onda i olika former och skänka lycka och välgång. Muslimen tummar sitt radband och ber sina fastställda böner, därför att hans Gud kräver detta av honom. Det är en av de goda gärningar muslimen måste uppfylla, en av islams fem pelare, som alla måste till om man skall få en nådig Gud som vill lyssna till ens böner. Muslimen måste förtjäna Guds nåd genom egna gärningar och förtjänster.

En anhängare av den romersk-katolska kyrkan ber sina Pater Noster, sina Ave Maria, åberopar helgonen och deras förtjänster för att Gud skall höra deras böner. Han ber till helgonen att de måtte be för honom, bära fram hans böner, för deras bön måste ju ta så mycket bättre eftersom de är så mycket heligare, så mycket mer värdiga än en vanlig syndare. Deras förtjänster skall beveka Gud till att lyssna och bönhöra. Och har man syndat och förgått sig, kan man av biktfadern bli ålagd att läsa ett antal böner som botgöring för synderna, så att ett visst antal böner blir betalning för avlösningen. Så är bönen i romersk katolsk tro oupplösligt sammankopplad med förtjänst, såväl egen som helgonens. Men så djupt rotad är föreställningen om egen förtjänst och värdighet, att även kristna, som vet att inför Gud gäller endast nåden i Kristus, när det gäller bön och bönhörelse ofta hamnar i trældom och misströstan: ”Jag kan inte be som jag borde, och då är det klart att Gud inte hör. Jag är så oandlig, så förströdd, så uppfylld av allt världsligt, så jag kan bara inte be och tro att Gud vill höra... Nu kan jag inte be, för jag känner mig så ogudaktig och ovillig till allt andligt...”

Det här är trældomsanden, som inte törs tro på den oförskyllda nåden, utan måste hjälpa upp det hela med något eget – sådant som ju förstås är mycket mer att lita till än bara Guds nåd i Kristus Jesus. Och det är djävulens list att underblåsa alla sådana tankar, om vår ovärdighet, för att hindra oss i bönen. Men Skriften manar de kristna: Bed alltid! Bed utan uppehåll! Ta vara på möjligheterna till avskilda stunder med Herren. *”Gå in i din kammare och stäng din dörr och be till din Fader i det fördolda. Då skall din Fader, som ser i det fördolda, belöna dig.”* (Matt. 6:6).

Ta del i församlingens böneliv, i gudstjänstens böner, lyssna, bed med, sucka till Herren i ditt hjärta, bed med Psaltaren, använd färdiga böner, bed med egna ord. Och kom ihåg att det inte är formuleringskonsten, inte längden, inte känslan av andakt eller annat som medverkar till önskat resultat av bedjandet. Det är bönen i Jesu namn och på hans förtjänst som når den himmelske Faderns öra. Men bönen är ingen automat. Gud är ingen springpojke, som skall finnas till hands med sina tjänster när jag tycker det passar. Bönen är heller inget huvudvärkspulver att ta till när det kör ihop sig, och bönen är inte heller det bortskämda barnets gnäll när det inte får som det vill: ”Jag vill ha, jag ska ha!” Sådan bön är bön i eget namn, och sådana böner hör inte Gud. Och det är väl. Vad kan inte människor hitta på att be om – i oförstånd, i vredesutbrott, i molande hat, som resultat av kränkningar, förödmjukelser osv. När lärjungarna en gång kände sig förorättade föreslog de Jesus att man skulle kalla ned eld från himlen över dem som visat ringaktning emot Jesus och lärjungarna – något Jesus med största allvar avvisar: ”Ni vet inte vilkens andas barn ni är”, svarar han dem.

”Blott på din förtjänst jag kommer...” LH 592:3.

Vem kan komma inför Gud som en värdig bedjare? Först och främst skall här sägas, att det är endast Guds barn som kan be, de som av hjärtat och i tron kan säga: ”Fader vår...” Den ogudaktiga världsmänniskan vill gärna i ovädersdagar ha Gud till hands när det passar henne, för att lika snart glömma honom när solen skiner igen. Och om man inte får som man vill är man fort färdig med hån och förakt. Men förspillar man nådatiden och vaknar upp i förtappelsen, har också bönen tid gått förlorad. Men hur blir man då som kristen en värdig bedjare? Vår rättfärdighet är som en fläckad klädnad, säger Guds ord (Jes. 64:6). *”All vår förtjänst är utelyckt: Vår själ, av syndens börda tryckt, Till nåden måste falla”*, sjunger psalmförfattaren. LH 48:1. Och så är det! Men vi får komma i en annans värdighet och i en annans namn. Och det är detta Jesus så enträget uppmanar oss till i dagens text: *”Amen, amen säger jag er: Vad ni ber Fadern om i mitt namn, det skall han ge er. Hittills har ni inte bett om något i mitt namn. Bed och ni skall få, för att er glädje skall vara fullkomlig.”* Här är nyckeln till Faderns hjärta. Här är nyckeln till himlens alla förrådshus: *”Ty Fadern själv älskar er, eftersom ni har älskat mig och tror att jag har utgått från Gud.”*

Bönen i Jesu namn är motsatsen till bön i eget namn, motsatsen till bön på egen förtjänst och värdighet. För om Gud skulle handla med oss efter vad vi var värda, så skulle vi inte kunna vänta något gott, utan endast dom och straff för vår synd och ogudaktighet. Men nu får vi komma i Jesu

namn, och kommer man i det namnet så mäts också bönesvaret efter Kristi förtjänst, och då blir det något annat än det vi rätteligen vore värda. Då kan vi vänta allt gott från Gud.

Men att komma inför Gud i Jesu namn, be i förlitande på Jesu förtjänst och värdighet, det kan endast en sann och levande kristen göra. Och som sådan kan man inte be om något ont och skadligt eller något som strider mot Guds vilja. Som kristen har man ju fått lära sig, att alltid till bönen foga ett ”ske din vilja”, där jag i tryggt förlitande på min himmelske Faders omsorg lämnar mina önskningar och böner i hans hand, vetande att allt som sker, sker till mitt eget bästa, antingen att jag får vad jag bett om, eller så får jag något bättre.

Och hur det nu än blir med våra böner – de är och förblir behäftade med svaghet och ofullkomlighet – men, vår Frälsare Jesus ber med och för oss. Och det innebär, att vi, som inte ens kan be eller tänka rätt, vi har en förespråkare, en försvarsadvokat och en förebedjare med oss, för vars skull vi blir bönhörda. Och än mer: *”Så hjälper också Anden oss i vår svaghet. Ty vi vet inte vad vi bör be om, men Anden själv ber för oss med suckar utan ord, och han som utforskar hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden ber för de heliga så som Gud vill.”* (Rom. 8:26-27).

Bönhörelsen är viss

”Hittills har ni inte bett om något i mitt namn. Bed och ni skall få, för att er glädje skall vara fullkomlig.” *”Jag beder, tror och vet, Att du min bön upptar; Du vill, du kan, du gör, Vad du mig lovat har”*, sjunger vi i tack och lov till Herren. LH 607:4. Men tid och sätt lämnar vi åt Herren. Klockorna går olika, men himlens klockor går alltid rätt. Herren hör i sin tid och på sitt sätt, och det är alltid det bästa. Men om man nu har bett om sådant man vet är i enlighet med Herrens vilja, men bönesvaret dröjer eller tycks utebli? Man ber om barnens omvändelse, om befrielse från sjukdom, om hjälp ur stor nöd – så får man ändå vila i Jesu ord och löften. Vår himmelske Fader vet vad vi behöver, och han besvarar sina barns böner med evighetsperspektivet för ögonen.

Bönhörelsen här i tiden behöver inte innebära att nöd och svårigheter tas bort. Den kan också bestå i kraft att bära de prövningar Herren måste lägga på för att jag skall bevaras i hans fruktan, hos honom. I hans händer får jag vila trygg och vara vid gott mod också i det lidande som följer med lärjungaskapet: *”Detta har jag talat till er, för att ni skall ha frid i mig. I världen får ni lida, men var vid gott mod. Jag har övervunnit världen.”* Inför det lidande som i svårighetsgrad överstiger allt vad vi kan fatta, där Jesus så dignar under bördan att hans svett blir som blodsdroppar, ber han: ”Fader, om det är möjligt... men inte som jag vill, utan som du vill.”

Paulus, så högt benådad, fick utstå svåra prövningar för att han inte skulle förhäva sig. Han talar om en satans ängel och om en påle i köttet. Och han bad upprepade gånger om befrielse från plågan, men fick svaret: *”Min nåd är nog för dig, ty kraften fullkomnas i svaghet.”* (2 Kor. 12:9). Och i mönsterbönen, som Jesus själv har lärt oss, har han också lärt oss att be: *”Ske din vilja på jorden liksom den sker i himlen.”* (Matt. 6:10).

I bönegemenskapen med Herren föds också glädjen. Där stärks modet, där ökar tillförsikten. Nog har vi anledning att flitigt bruka denna Herrens stora gåva, som en gång skall fullkomnas i den eviga glädjen. *”Bed och ni skall få, för att er glädje skall vara fullkomlig.”* Amen.